

Większość Ukraińców chce pozostać w Danii

POST

24.02.2025

Mette Foged (KU-ØI, RFF), Karen-Inge Karstoft (KU-PSY), and Edith Zink (KU-ØI) ROCKWOOL Fonden

ymczasowy program ochrony dla Ukraińców w Danii, podobnie jak w całej Unii Europejskiej, został zaprojektowany z założeniem, że Ukraińcy powrócą do swojego kraju po zakończeniu wojny w Ukrainie. Polityka ta stanowiła podstawę prawną ochrony i pobytu Ukraińców w UE od czasu pełnoskalowej inwazji Rosji 24 lutego 2022 roku. Podczas gdy niektórzy prawdopodobnie czekają na powrót do domu i odbudowanie życia, jakie prowadzili przed wojną, wielu wydaje się już osiedlonych w krajach przyjmujących, z pracą i siecią społeczną, co może zmniejszać ich chęć powrotu — nawet jeśli wojna przestanie stanowić zagrożenie dla ich rodzinnych miejscowości. Tymczasowy program ochrony, który początkowo miał obowiązywać do 2024 roku, został już dwukrotnie przedłużony – najpierw do marca 2025 roku, a następnie do marca 2026 roku – co powoduje niepewność co do przyszłości ukraińskich uchodźców w Europie.

Na tej podstawie badacze z Uniwersytetu Kopenhaskiego oraz ROCKWOOL Foundation Research Unit przeprowadzili analizę chęci powrotu do kraju i obaw przed deportacją wśród dorosłych Ukraińców (18+), mieszkających w Danii i przybyłych tam między początkiem pełnoskalowej inwazji w lutym 2022 roku a lipcem 2024 roku. Dane zostały zebrane w ramach ankiety przeprowadzonej wśród całej tej populacji między październikiem 2024 a styczniem 2025 roku.

Ogólnie rzecz biorąc, wyniki wskazują, że większość Ukraińców w Danii chce pozostać, nawet jeśli wojna przestanie stanowić zagrożenie dla ich rodzinnych miejscowości (prawie 70 procent). Również obawa przed odesłaniem z powrotem do Ukrainy jest istotnym zmartwieniem w ich codziennym życiu. Ponadto badanie wykazało, że cztery na pięć osób nie ma (lub już nie ma) partnera ani dzieci w Ukrainie, a ta grupa wykazuje znacznie większą chęć pozostania w Danii w porównaniu do osób, które deklarują posiadanie dzieci i/lub partnera w Ukrainie.

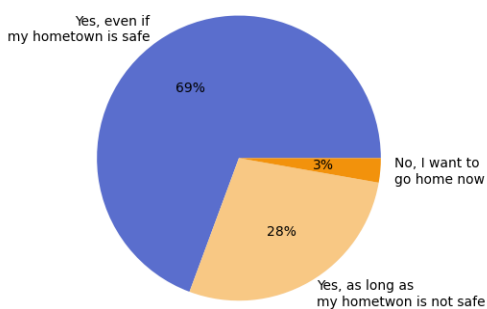
Chęć pozostania i obawa przed deportacją

69 procent Ukraińców w Danii chce pozostać, nawet jeśli ich rodzinne miejscowości nie będą już zagrożone wojną (rysunek 1a). Pozostałe 31 procent albo chce wrócić do domu, gdy ich miejscowość będzie bezpieczna (28 procent), albo natychmiast (3 procent) ¹.

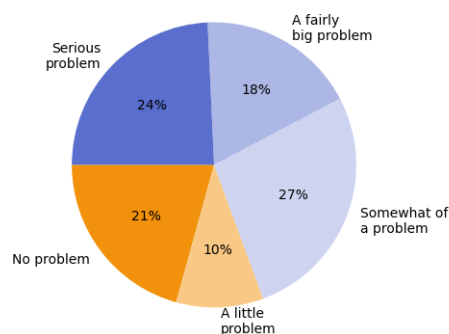
Jednocześnie 42 procent wskazuje, że obawa przed odesłaniem z powrotem do Ukrainy stanowi poważny lub istotny problem w ich codziennym życiu (rysunek 1b)². Większość Ukraińców w Danii posiada tymczasowe zezwolenie na pobyt na mocy Specjalnej Ustawy o Przesiedlonych Ukraińcach, które w listopadzie 2024 roku zostało przedłużone do kwietnia 2026 roku³.

Rysunek 1. Chęć pozostania i obawa przed odesłaniem do kraju.

(a) Chęć pozostania w Danii

(b) Obawa przed odesłaniem do kraju.

Uwaga: Własne obliczenia na podstawie Duńskiej Kohorty Uchodźców (DARECO), dane zebrane między październikiem 2024 a styczniem 2025.

W porównaniu do Ukraińców, którzy przebywali w Danii rok po rozpoczęciu wojny, obecnie znacznie większy odsetek chce pozostać w Danii, nawet jeśli ich rodzinne miejscowości staną się ponownie bezpieczne (69 procent obecnie wobec 50 procent wiosną 2023 roku, według Karstoft et al., 2023). Ta zmiana może wynikać z przesunięć w składzie grupy poprzez migrację lub różnice w

¹ Konsekwentnie pomijaliśmy osoby, które odpowiedziały „nie wiem”. Mogłyby one zostać uwzględnione w rysunku 1a, jednak nie miałyby to znaczącego wpływu na wnioski; odsetek osób chcących pozostać w Danii, nawet gdy ich rodzinne miejscowości staną się bezpieczne, spada jedynie z 69 do 68 procent.

² Ten odsetek nie zmienia się znacząco, jeśli uwzględnimy osoby, które odpowiedziały „nie wiem”.

³ Badana populacja odpowiadała na kwestionariusz w okresie od 16 października 2024 r. do 31 stycznia 2025 r. Rząd przedstawił propozycję przedłużenia w czerwcu 2024 r., a została ona ostatecznie przyjęta 26 listopada 2024 r.

respondentach ankiet, a także z ewoluujących postaw wobec pozostania, wraz ze wzrostem czasu spędzonego w Danii.

Istnieje silna korelacja między osobami, które chcą pozostać w Danii, mimo że ich rodzinne miejscowości są już bezpieczne, a tymi, które obawiają się deportacji⁴. W kolejnych sekcjach koncentrujemy się na odsetku respondentów, którzy chcą pozostać, nawet gdy wojna nie będzie już stanowić zagrożenia, i analizujemy różnice w tym zakresie według wieku, płci i statusu rodzinnego.

Większość nie ma partnera ani dzieci w Ukrainie

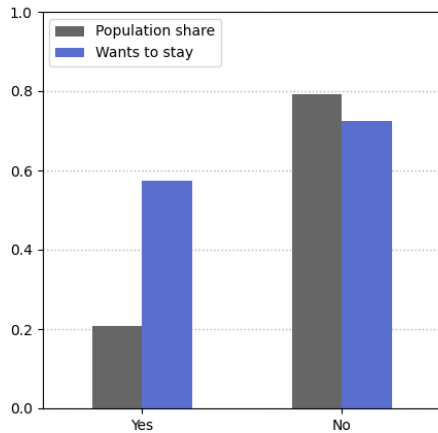
Dwie na trzy dorosłe osoby z Ukrainy, które przybyły do Danii od początku wojny w lutym 2022 roku, to kobiety. Kobiety rzadziej niż mężczyźni chcą pozostać w Danii, jeśli ich rodzinne miejscowości staną się ponownie bezpieczne (rysunek 2a). Jest to związane z faktem, że częściej niż ukraińscy mężczyźni mieszkający w Danii mają partnera i/lub dzieci nadal przebywające w Ukrainie.

Ogólnie rzecz biorąc, jeden na pięciu dorosłych Ukraińców ma partnera i/lub dzieci w Ukrainie. Jest to znaczny spadek w porównaniu z Ukraińcami, którzy byli w Danii rok po rozpoczęciu wojny (Karstoft et al., 2023). Obecnie 9 procent ma partnera w Ukrainie, 2 procent ma dzieci w wieku 0-17 lat, a 12 procent ma dzieci w wieku 18 lat lub starsze. Łącznie 21 procent ma partnera i/lub dzieci nadal przebywające w Ukrainie. Osoby, które nie mają bliskiej rodziny w Ukrainie, znacznie częściej chcą pozostać w Danii (73 procent w porównaniu do 57 procent wśród osób, które mają dzieci i/lub partnera w Ukrainie, rysunek 2b).

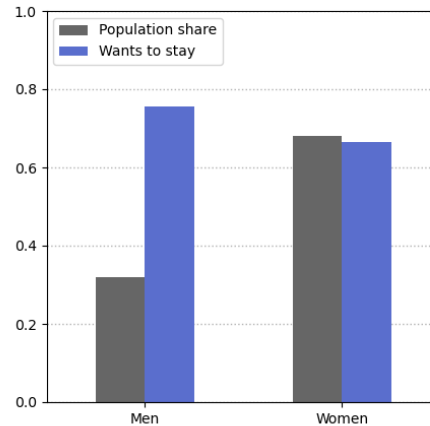
⁴ 77 procent osób, które chcą pozostać w Danii, mimo że ich rodzinne miejscowości są ponownie bezpieczne, wskazuje, że obawa przed odesłaniem do kraju stanowi poważny, duży lub w pewnym stopniu istotny problem w ich codziennym życiu.

Rysunek 2. Płeć, bliska rodzina w Ukrainie i chęć pozostania.

(a) Płeć

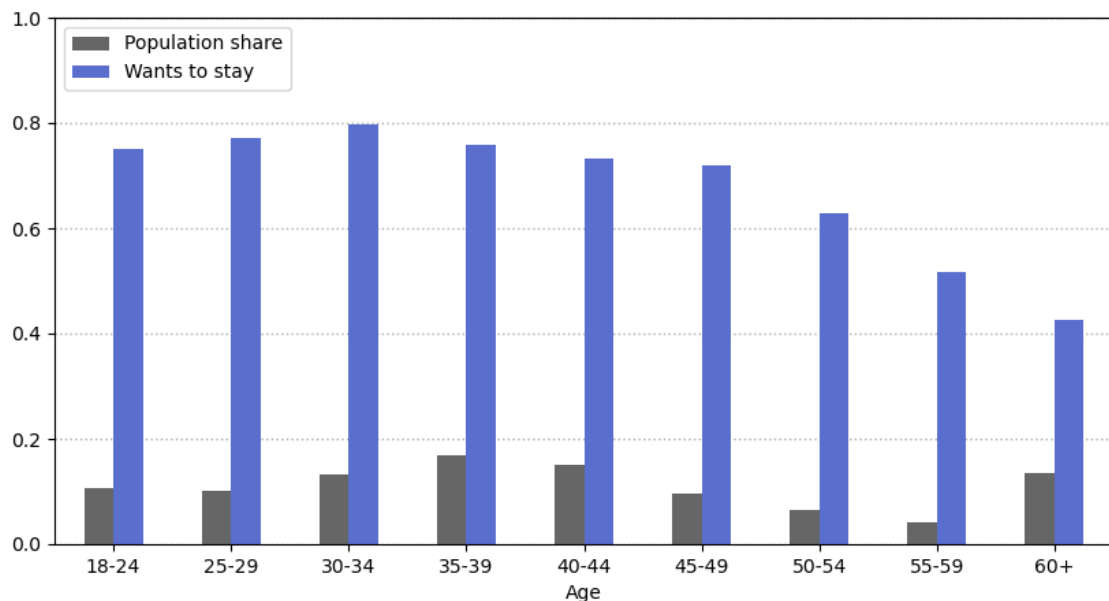
(b) Partner i/lub dzieci w Ukrainie

Uwaga: Własne obliczenia na podstawie Duńskiej Kohorty Uchodźców (DARECO), dane zebrane między październikiem 2024 a styczniem 2025. „Udział w populacji” oznacza udział danej grupy we wszystkich respondentach, natomiast „Chce pozostać” wskazuje, ile osób w tej grupie chce pozostać w Danii.

Rysunek 3 przedstawia rozkład respondentów według grup wiekowych oraz odsetek osób w każdej grupie, które chcą pozostać w Danii, nawet jeśli ich rodzinne miejscowości staną się ponownie bezpieczne. Ponad połowa respondentów ma mniej niż 40 lat. Chęć powrotu jest większa wśród osób starszych, które przed rozpoczęciem wojny spędziły większą część swojego życia w Ukrainie.

Rysunek 3. Wiek i chęć pozostania.

Uwaga: Własne obliczenia na podstawie Duńskiej Kohorty Uchodźców (DARECO), dane zebrane między październikiem 2024 a styczniem 2025.

RAMKA INFORMACYJNA

Podstawa danych

Analiza obejmuje wszystkie osoby, które w pełni wypełniły ankietę, wysłaną do wszystkich Ukraińców mieszkających w Danii, mających co najmniej 18 lat i przybyłych między pełnoskalową inwazją w lutym 2022 r. a lipcem 2024 r. W głównej analizie wykluczamy 207 osób, które na jedno z dwóch kluczowych pytań wymienionych poniżej odpowiedziały „nie wiem”, co pozostawia nam 8 318 respondentów. Osoby, które wybrały odpowiedź „wolę nie mówić”, są traktowane jako brak odpowiedzi, podobnie jak niekompletne zgłoszenia.

Dane pochodzą z trzeciej rundy zbierania informacji w ramach Duńskiej Kohorty Uchodźców (DARECO). Dwie pierwsze ankietę miały miejsce wiosną i jesienią 2023 r., a ich finansowanie zapewniła Fundacja Carlsberg. Trzecia ankietę została sfinansowana przez Fundację ROCKWOOL w ramach większego projektu dotyczącego traumy i zatrudnienia. Badanie obejmuje nie tylko początkową kohortę przyjazdową (osoby, które przybyły w ciągu pierwszego roku inwazji), ale także wszystkich, którzy przybyli do lipca 2024 r. i nadal przebywają w kraju. W związku z tym ta populacja różni się od wcześniejszych badań i stanowi aktualny obraz Ukraińców w Danii w momencie przeprowadzania ankiety.

Kluczowe pytania ankietowe i opcje odpowiedzi wykorzystane w tej analizie:

1. „Czy chcesz pozostać w Danii na dłużej?”
 - Nie, chcę wrócić do domu teraz
 - Tak, dopóki moja rodzinna miejscowość nie będzie bezpieczna
 - Tak, chcę pozostać nawet po tym, jak wojna przestanie zagrażać mojej rodzinnej miejscowości

2. Pytanie dotyczące obawy przed odesłaniem do kraju jest częścią modułu dotyczącego codziennego życia w Danii. Tekst wprowadzający: „Poniższe pytania dotyczą Twojego codziennego życia w Danii. Oceń poniższe stwierdzenie, wskazując, jak dużym problemem jest ono w Twoim codziennym życiu:” Następnie podano serię pytań, z których do tej analizy wykorzystujemy tylko następujące: Jak dużym problemem jest dla Ciebie obawa przed odesłaniem do kraju w Twoim codziennym życiu?”
 - Brak problemu
 - Mały problem
 - Pewien problem
 - Dość duży problem
 - Poważny problem

Jeśli respondenci próbowali przejść dalej bez wybrania jednej z powyższych kategorii odpowiedzi, byli proszeni o zaznaczenie „nie wiem” lub „nie chcę odpowiadać” przed kontynuowaniem. Odpowiedzi „nie chcę odpowiadać” traktujemy tak samo jak inne przypadki braku odpowiedzi (brak

udziału i przerwanie udziału). Odpowiedź „nie wiem” może być włączona do analizy pytania o chęć pozostania w Danii, jednak nie była rzeczywistą opcją odpowiedzi (pojawiała się jedynie w przypadku próby pominięcia pytania poprzez kliknięcie dalej) i nie wpływa jakościowo na wnioski płynące z analizy. W kolejnej sekcji omawiamy różne źródła niepewności związane z dokładnymi wartościami procentowymi, które raportujemy.

Niepewność

Klasyczna niepewność statystyczna jest niewielka (około \pm jeden punkt procentowy dla ogólnych wartości procentowych) ze względu na dużą liczbę danych stanowiących podstawę analizy (8 318 w głównej analizie i 8 525, jeśli uwzględnimy odpowiedź „nie wiem”; patrz Tabela 1). W związku z tym niepewność statystyczna nie stanowi istotnego problemu w odniesieniu do głównych wyników: prawie 70 procent, czyli nieco ponad dwie trzecie respondentów, chce pozostać w Danii, nawet jeśli ich rodzinne miejscowości staną się ponownie bezpieczne. Ogólny odsetek osób chcących pozostać, mimo że wojna przestanie stanowić zagrożenie w ich miejscu pochodzenia, spada o jeden punkt procentowy (z 69 do 68 procent), jeśli uwzględnimy odpowiedzi „nie wiem”. Natomiast w przypadku odsetka osób obawiających się deportacji nie odnotowuje się istotnej różnicy po włączeniu „nie wiem”.

Ak w przypadku wszystkich badań ankietowych, brak odpowiedzi i przerwanie udziału mogą prowadzić do błędów w danych. W tym kontekście warto zauważyć, że znamy populację bazową i uzyskaliśmy stosunkowo wysokie wskaźniki odpowiedzi. W jesiennej rundzie DARECO w 2024 r. uczestniczyło 46 procent badanych, a 38 procent wypełniło cały kwestionariusz (39 procent, jeśli uwzględnimy odpowiedzi „nie wiem”). Są to bardzo wysokie wartości wśród osób przesiedlonych, a do istotnej zmiany ogólnego wniosku, że większość chce pozostać, konieczne byłyby skrajne różnice między respondentami a osobami, które nie wzięły udziału w badaniu. Jednak jest to istotne źródło niepewności dotyczące dokładnych wartości procentowych, jeśli większy lub mniejszy odsetek osób, które nie wzięły udziału w badaniu, chce pozostać w Danii w porównaniu do respondentów. Możliwe jest przeprowadzenie prostych obliczeń w celu oszacowania tej niepewności. Na ich podstawie oceniamy, że tylko w skrajnych warunkach można by dojść do wniosku innego niż to, że większość populacji pozostanie w Danii⁵.

⁵ Jako skrajny przykład warto zauważyć, że jeśli tylko 34 (38) procent osób, które nie odpowiedziały na ankietę, chciałoby pozostać w Danii w porównaniu do 69 procent respondentów, to dokładnie połowa populacji chciałaby pozostać: $0.69 \cdot 0.45 + 0.34 \cdot 0.55 = 0.50$ ($0.69 \cdot 0.38 + 0.34 \cdot 0.62 = 0.50$). Uważamy, że jest to skrajne założenie, aby przypuszczać, że istnieją tak duże różnice między respondentami a osobami, które nie wzięły udziału w badaniu.

Tabela 1. Główne wyniki i istotne statystyki dla oceny niepewności

	Chęć pozostania		Obawa przed odesłaniem do kraju	
	Bez „nie wiem”	Z „nie wiem”	Bez „nie wiem”	Kraj - Z „nie wiem”
Średnia (proporcja)	0,693	0,678	0,423	0,418
Błąd standardowy średniej	0,005	0,005	0,005	0,005
95% przedział ufności	(0,684, 0,703)	(0,668, 0,688)	(0,412, 0,434)	(0,408, 0,429)
Liczba obserwacji	8318	8525	8318	8525
Liczba kontaktowanych osób	21649	21649	21649	21649
Wskaźnik odpowiedzi, kompletne	0,384	0,394	0,384	0,394
Wskaźnik odpowiedzi, wszystkie	0,457	0,457	0,457	0,457

Uwaga: „Nie chcę pozostać” oraz „Obawa przed odesłaniem do kraju” odnoszą się odpowiednio do pytania 1 i pytania 2 wymienionych powyżej w sekcji „Podstawa danych”. Tabela przedstawia odsetek respondentów, którzy odpowiedzieli odpowiednio: „Tak, chcę pozostać, nawet po tym, jak wojna przestanie zagrażać mojej rodzinnej miejscowości” dla pytania 1 oraz „Duży problem” lub „Poważny problem” dla pytania 2.

REFERENCJA

Karstoft, K.-I., Korchakova, N., Pedersen, A. A., Weiskopf, S. V., Koushede, V., Power, S. A., Morton, T. A., & Thøgersen, M. H. (2023). Wyszędzeni Ukraińcy w Danii: Wstępne wyniki DARECO (The Danish Refugee Cohort). Instytut Psychologii, Uniwersytet Kopenhaski.